

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภารกิจสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

นางปานทิพย์ ผดุงศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-303-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018232 I 15288 274

AN ANALYTICAL STUDY OF THE MISSIONS OF RAJAMANGALA
INSTITUTE OF TECHNOLOGY

Mrs.Pantip Phadungsilp

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-303-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงวิเคราะห์การกิจสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
 โดย นางปานทิพย์ ผดุงศิลป์
 ภาควิชา อุดมศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ผ.วราภรณ์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรรักษ์)

• คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

วราภรณ์ บวรศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ)

ธิดารัตน์ บุญนุช กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ปานทิพย์ ผดุงศิลป์ : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภารกิจของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
(AN ANALYTICAL STUDY OF THE MISSIONS OF RAJAMANGALA INSTITUTE
OF TECHNOLOGY) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. วราภรณ์ บวรศิริ , 202 หน้า.
ISBN 974-581-303-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาโครงสร้าง และการปฏิบัติภารกิจของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ ที่มีต่อการปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ด้าน คือ ผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างของสถาบันฯ พบว่าโครงสร้างของสถาบันฯยังไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติภารกิจในสภาพปัจจุบัน เนื่องจากโครงสร้างของสถาบันฯตามพระราชบัญญัติ 2518 มีลักษณะเป็นสถาบันฯ วิทยาเขตเดียว แต่ในทางปฏิบัติกลับเป็นไปในลักษณะสถาบันฯหลายวิทยาเขต ปัจจุบันสถาบันฯมี 8 คณะ กับอีก 30 วิทยาเขต การดำเนินงานของสถาบันฯ ประสบปัญหาด้านการบริหาร ซึ่งผูกติดอยู่กับระบบราชการ และปัญหาในการติดต่อประสานงานจึงทำให้เกิดการตัดสินใจล่าช้าในการสั่งการภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต สถาบันฯ เน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ในด้านการวิจัยสถาบันฯมีการวิจัยในสาขาเกษตรศาสตร์มากที่สุดและผลของการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ด้านการบริการสังคม สถาบันฯ มุ่งเน้นการบริการทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตในรูปแบบของการสอน การอบรม และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่วนภารกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ที่สถาบันฯ จัดทำมากที่สุด คือ กิจกรรมประเพณีสงเสริมอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ในรูปแบบของ การจัดงานประเพณี จัดประกวด และแข่งขัน อุปสรรคและปัญหาของสถาบันฯในการดำเนินการกิจ พบว่ามีปัญหาเหมือนกันคือ ระบบโครงสร้างและการบริหารงานของสถาบันฯ ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติภารกิจ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนบุคลากรที่สนใจในกิจกรรมต่าง ๆ และข้อจำกัดในเรื่องของอาคารสถานที่

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C044439 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD : HIGHER EDUCATION/ANALYTICAL STUDY/MISSIONS/RAJAMANGALA INSTITUTE PANTIP PHADUNGSILP : AN ANALYTICAL STUDY OF THE MISSIONS OF RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. VARAPORN BAVORNSIRI, Ph.D. 202 pp. ISBN 974-581-303-6

The objectives of this research are : to study the structure and the undertaking of missions of Rajamangala Institute of Technology (RIT) ; and to draw views of administrators and lecturers on the four functions assigned, i.e, production of graduates, research, academic services to the society and preservation of art and culture. The results of the research revealed that the Institute's structure was not appropriate to the implementation of tasks under the present circumstances. This was due to the fact that according to the 1975 Act, the structure of the Institute was a single campus institute. In real practice, the Institute comprised many campuses. At present RIT has under its jurisdiction, 30 campuses and 8 faculties. The operation of the Institute was faced with administrative problems, because of the bureaucratic system. When added with the ineffective coordination, decision-making needed for directing the implementation was delayed. It was found that RIT has carried out all the four functions, emphasizing most to the management of instruction. On production of graduate, RIT carried out different kinds of activities, The most prominent one being work- experience activities while on research RIT focused on the undertaking of research projects, centering on agriculture. It was found that the results of research works were applicable and fruitful. On academic services, RIT stressed the important of vocational administration to upgrade the quality of life by continuously offering training courses and participating in some Royal Initiative Projects, whereas most of the activities concerning preservation of art and culture were aimed to promote, preserve and restore art, culture and religion. The types of activities were the organization of festive fairs, contests and competitions. This research showed that the structural and administration of RIT posed a problem that was impediment to the implementation of the four missions. In addition, budgetary constraint was seen and there was an insufficient number of personnel who interested in taking parts in the RIT activities. There was also constraint in land and buildings.

ภาควิชา.....อุดมศึกษา
สาขาวิชา.....อุดมศึกษา
ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และเสนอแนะด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ธรรมนุญ ฤทธิมณี รองศาสตราจารย์ อัมพิกา นพสุวรรณ รองศาสตราจารย์ประภาศรี อมรสิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ครีพล เจาะจิตต์ พันตรีเพ็ชร จรรย์สืบศรี ร้อยตรีสมชาย จินคานนท์ อาจารย์วินัย กระจีองาน อาจารย์ ธงชัย ลาวรรณ อาจารย์เสาวนิตย์ แสงวิเชียร และ ดร.วินิจ โชติสว่าง ที่กรุณาได้ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์และกรุณาแนะนำข้อคิดบางประการเพื่อทำแบบสอบถาม

ขอขอบคุณอาจารย์นำทิพย์ ไชยสวัสดิ์ ที่ช่วยให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยมาตลอด

และขอขอบคุณ คณาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

ปานทิพย์ ผดุงศิลป์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ

กิตติกรรมประกาศ..... ฉ

สารบัญ..... ช

สารบัญตาราง..... ญ

สารบัญแผนภูมิ..... ฎ

บทที่ 1.

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

1.3 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.4 คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย..... 3

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย..... 4

1.6 ลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัย..... 4

บทที่ 2.

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 คำนำ..... 6

2.2 โครงสร้างขององค์การ..... 6

2.3 ส่วนประกอบของโครงสร้างขององค์การ..... 7

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษา..... 9

2.5 ความมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา..... 10

2.6 บทบาท ภารกิจ และหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา..... 12

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา..... 13

2.8 บทบาทในด้านการสอน และการผลิตบัณฑิต..... 15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.9	บทบาทในการวิจัย..... 21
2.10	บทบาทในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม..... 27
2.11	บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม..... 35
2.12	ประวัติความเป็นมาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 41
บทที่ 3.	
วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1	คำนำ..... 56
3.2	ประชากร..... 56
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 57
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 58
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผล..... 60
3.6	สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 60
บทที่ 4.	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1	คำนำ..... 61
4.2	โครงสร้างของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 62
4.3	ภารกิจของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล..... 71
4.3.1	ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต..... 71
4.3.2	ภารกิจด้านการวิจัย..... 79
4.3.3	ภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม..... 81
4.3.4	ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม..... 84
4.4	การวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 89
4.5	ความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
	ต่อการปฏิบัติภารกิจ..... 95
4.5.1	ด้านการผลิตบัณฑิต..... 95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5.2 ด้านการวิจัย.....	99
4.5.3 ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม.....	101
4.5.4 ด้านการทํานุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม.....	104
4.6 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจของสถาบันฯ.....	107
4.6.1 ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต.....	107
4.6.2 ภารกิจด้านการวิจัย.....	110
4.6.3 ภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม.....	111
4.6.4 ภารกิจด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....	111
4.7 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ สถาบันฯ บรรลุจุดมุ่งหมายในการ ดำเนินภารกิจ.....	112
4.8 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินภารกิจของสถาบันฯ.....	112
บทที่ 5.	
สรุปผลการวิจัย	
5.1 คำนำ.....	113
5.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	113
5.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	113
5.4 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	114
5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	114
5.6 สรุปผลการวิจัย.....	115
5.7 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	128
5.8 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	144
บรรณานุกรม.....	145
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	153
ภาคผนวก ข.....	184
ประวัติผู้วิจัย.....	202

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนแบบสอบถามที่แจกและได้รับกลับคืน.....	59
4.1 จำนวนบัณฑิตที่สถาบันฯผลิต จำแนกตามปีการศึกษาและคณะวิชา.....	72
4.2 จำนวนกิจกรรมเสริมการผลิิตบัณฑิตด้านวิชาการ จำแนกตามคณะ.....	77
4.3 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามสาขาวิชา ในระหว่างปีพ.ศ. 2530 - 2534.....	80
4.4 จำนวนโครงการบริการวิชาการแก่สังคมจำแนกตามรูปแบบของ กิจกรรม.....	83
4.5 โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จำแนกตามประเภทของกิจกรรม....	86
4.6 โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จำแนกตามรูปแบบของกิจกรรม.....	87
4.7 สถานภาพทั่วไปของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	89
4.8 ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการดำเนินตามนโยบายด้านการ ผลิตบัณฑิต.....	95
4.9 ความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อ องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน.....	96
4.10 ความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อ การจัดกิจกรรมเสริมการผลิิตบัณฑิตให้แก่อาจารย์.....	97
4.11 ความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อ การจัดกิจกรรมเสริมการผลิิตบัณฑิตให้แก่นักศึกษา.....	98
4.12 ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการดำเนินตามนโยบายด้านการวิจัย.....	99
4.13 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการสนับสนุนการจัดกิจกรรม ด้านการวิจัยของสถาบันฯ.....	100
4.14 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการการดำเนินตามนโยบาย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม.....	101
4.15 ความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อการ สนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันฯ.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16	
ความเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อการ รูปแบบการจัดกิจกรรมด้านบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันฯ.....	103
4.17	
ความเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อ การการดำเนินงานตามนโยบายของภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลป และวัฒนธรรม.....	104
4.18	
ความเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อ การสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....	105
4.19	
ความเห็นของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อ รูปแบบการจัดกิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....	106
5.1	
งบประมาณของแผนการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2534 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	138

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า	
4.1	โครงสร้างของสถาบันเทคโนโลยีปราชญ์มงคลตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2518.....	63
4.2	โครงสร้างของสถาบันเทคโนโลยีปราชญ์มงคลในทางปฏิบัติจริง.....	68
5.1	จำนวนบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีปราชญ์มงคล ประจำปีการศึกษา 2533.....	139
5.2	จำนวนครู-อาจารย์ ที่สังกัดคณะในสถาบันเทคโนโลยีปราชญ์มงคล ประจำปีการศึกษา 2533.....	140